

HUNGARY

INDUSTRY /1704/

M.J.
1 Oct
VII-911/b

The "GANZ" Factory For Electric Material.

SOURCE TRIESTE:

A 20 -year- old worker employed in the factory. Source escaped in December 1952.

DATE OF OBSERVATION: August 1950 until 16 June 1952.

SUMMARY:

Description of life at factory. Situation and size of the buildings, articles produced by the plant, work organization and detailed information on several of the managers. Political atmosphere, fines imposed on the workers, and salaries.

EVALUATION COMMENT:

This is a rather superficial report on subject factory, which is frequently mentioned in the press and has been the subject of many of our previous reports. The reported line of production is confirmed, as is the location of the factory. All names under reference are UNCONFIRMED here as are the activities of the persons involved.

The statements regarding the political atmosphere and the fines are already outdated, since the report refers to the summer period of 1952, and the situation has changed since then.

x x x

A szőbanforgó gyár fekvése KÓBÁNYAN, Kőbányai ut c., a MÁVAG mellett, az északi javító főműhellyel szemben.

A gyár hossza körülbelül 85 méter, szélessége kb. 15 méter. 1949, azaz az államosítás óta állandóan bővítik, új épületrészeket emelnek: pl. mosdót, műhelyeket, kultúrtermet. Ez az utóbbi már csaknem kész. Az utcára néző épület három emeletes, itt irodák és műhelyek vannak elhelyezve, egyik felén irodák, a másikon műhelyek. Földszinten van a présműhely. Az első emeleten árbóckapcsoló műhely. A második emeleten a nagy motorvédő műhely. A harmadik emeleten: kismotorvédő műhely. A másik felén: irodák.

/more/

1.

A földszinti részen készáruraktár. A kész kapcsolók mennek oda a továbbítás előtt. A harmadik emeleten található még a rajzterem a műszaki rajzok elvégzésére.

Ebben a gyárban ezeket a kapcsolókat és készülékeket gyártják főleg: szárazáram szakítókat, olajkapcsolókat, ezek olajjal működnek, minden fázisnak van egy olajtartálya, mely a védőszerkezettel kapcsolódik. Előállítanak még motorvédőket motorégés ellen. A száraz áramszakítón tizszeres tisztahasznot nyertek. A szárazáramszakító típusa: háromsarku száraz áramszakító motorhajtás nélkül, motorhajtással, léghajtással, távhajtással. Van S.N. típus 600 ampertől 2500-ig. M.G. típus 3000 ampertől 12.000-ig. Van egysarku és kétsarku áramlégerjesztő. Vannak háromsarku felgerjesztők.

A munkások csoportokra voltak osztva. Forrás csoportja hat személyből állott. Csoportvezetőjük SZILÁGYI Béla. Megértő munkástársaival szemben, tegző viszonyban voltak vele, ő számolta el a munkalapokat, 26 éves, nős.

A csoport többi tagjai:

DELI István, 38 éves párttag.

DÉNES Elemér, volt csendőrőrmester, volt nyugatos, azért nem lehetett sztahanovista, 31 éves, nős.

FARKAS Jenő, 24 éves, nős, nem volt párttag.

MOLNÁR Mihály, 19 éves, nőtlen, nem kommunista, a forrással együtt a legfiatalabb volt a csoportban. Jellemző, hogy a párt mennyire a fiatalságra veti magát párthivek toborzása terén: a pártaktivisták, népnevelők, 1952 júniusában megkörnyékezték kettőjüket és mindenraón rá akarták bírni őket, hogy lépjenek be a pártba, de ők különféle ürügyekkel halogatták, míg kiadták azt a rendeletet, hogy párttag csak 24 évet betöltött egyén lehet. Ez nagy megkönnyebbtélést jelentett mindkettejük számára, mert nem zaklatták többé őket, de a népnevelők még ezután is görbe szemmel néztek rájuk.

FARKAS Béla, körülbelül 45 éves, vörshaju, nős, középtermetű, állandóan diétázott, a termelés terén besugó volt csoporttársaival szemben a vezetőség felé, azt állítva többek között, hogy a csoport tagjai bércsalást követnek el. Pl. a forrást is feljelentette egy kapcsoló elkészítésével összefüggésben. Sikerült kivágnia magát, de komoly kelle-

/more/

2.

metlenségei is lehettek volna, nemcsak neki, de SZILÁGYI-nak és FARKAS Jenőnek is, akikkel közösen készítette a kapcsolót. Politikai sikon nem vették észre, hogy FARKAS Béla besugott volna, ez utóbbi egyébként a szociáldemokrata párt tagja volt, de mindig a kommunista párt irodáján sürgölődött-fordolódott.

Ez a FARKAS csoportvezető szeretett volna lenni, ezért támadta főként SZILÁGYI Bélát és csoportját, csak hogy FARKAS-ból hiányzott a kellő szaktudás. FARKAS többek közt azt is besugta a vezetőségnek, hogy a SZILÁGYI csoport munkaidő alatt mással is foglalkozik, itt nyilván a benti étkezésükre célzott.

Ez az aknamunka is hozzájárult ahhoz, hogy a SZILÁGYI csoportot a legreakciósabbnak kiáltották ki a gyárban, mert a fiatalok nem jártak a DISZ-gyűlésre, az öregek pedig a pártgyűlésről maradtak el.

Az öttagú csoporton kívül, de mint kültag együtt dolgozott a csoporttal ERDELYI Géza 48 év körüli szakmunkás, felesége az örültek házába került, rosszul étkezett, a párt tagja volt. Egyszer előfordult, hogy figyelmeztetést kapott: menjen el a pártgyűlésre, mert már régóta hanyagolta. ERDELYI azzal az érveléssel elmaradása miatt, hogy nem mehet, mert feleségét kell meglátogatnia. Ott azt a választ adták, - menjen el másnap, akkor ERDELYI fogta a pártkönyvét és odavágta. Nagynehezen sikerült SZILÁGYI-nak elsimitania az incidenst.

1952 januárjától júniusig a forrást négyszer sujtották pénzbüntetéssel a munkahelyről való késés miatt. Mégpedig a következő bírsággal: 20-40-80-140 forint. Ez a mulasztás a 10 perces mozgalommal függött össze, amely szerint minden munkás köteles 10 perccel hét előtt megjelenni reggel a gyárban és ezt a tíz percet arra fordítani, hogy a szerszámokat előkészítse.

Minthogy a forrás UJPESTRől járt kerékpáron KÖBÁNYA-ra, bizony könnyen előfordulhatott efféle eset, különösen, ha közben lecsapták előtte a vasuti keresztezőt elzáró sorompót. Sokszor, ha kedvező volt az út, 15 perc alatt megtette, de ekkor ugyancsak szorítania kellett az iramot.

A fentjelzett többszöri lebüntetés folytán neve gyakran szerepelt a gyár fekete tábláján, ahol az efféléket kiírták, mintegy kipellengérezni őket. Így az egész munkásság ismerte a nevét.

FODOR /fnu/ a gyári rendészet tagja volt, vezetője HEDVICSEK Ferenc, aki nem volt rosszindulatúnak mondható. Igaz, hogy pl. SZABÓ Mária munkáslányt három napi igazolatlan mulasztásért a munkásbíróság háromhavi fizesítése 24 %-ának levonására ítélte.